

KOMMUNIKATIONSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 10/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 22 maj 2012 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden (RP 45/2012 rd) till kommunikationsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Laura Vilkkonen, byggnadsråd Juha Parantainen och överinspektör Pauli Pullinen, kommunikationsministeriet
- enhetschef Petri Makkonen, Kommunikationsverket
- projektchef Esa Huurreoksa, Norra Karelens landskapsförbund
- Senior Advisor Markku Lamminluoto, DNA Oy

- verkställande direktör Antti Korpela, Etelä-Satakunnan Puhelin Oy
- verkställande direktör Jarno Laitinen och styrelseordförande Esa Vigren, Kymijoen Kyläkuitu
- utvecklingsdirektör Tapio Haapanen, Telia-Sonera Abp
- sakkunnig Simo Tanner, Finlands Kommunförbund
- juridisk chef Marko Lahtinen, FiCom.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- finansministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- Skärgårdsdelegationen
- Konkurrensverket
- Lapplands förbund
- Elisa Abp
- Finnet-förbundet rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden ändras. Utöver de nuvarande bidragen från staten och kommunen föreslås det bli tillåtet för den som ansöker om stöd att från offentliga instanser dessutom ta emot annat stöd som inte hör till programmet för bredbandsstöd. En del av det statliga stödet ska också kunna betalas ut på förhand innan bredbandsnätet blir färdigt.

Propositionen grundar sig på statsrådets principbeslut om utvecklingen av bredbandsförbindelser. Syftet med ändringarna är att underlätta finansieringen av stödberättigade bredbandsprojekt under den tid näten byggs och att på så sätt öka teleföretagens intresse att stödja bredbandsprojekt.

Lagen avses träda i kraft hösten 2012.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Sammantaget sett anser utskottet propositionen vara nödvändig och lämplig. Utskottet tillstyrker förslaget, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Allmänt

Lagförslaget om bredbandsstöd hör samman med statsrådets principbeslut från december 2008, där målet är att så gott som alla i Finland 2015 ska bo på högst två kilometers avstånd från ett kommunikationsnät som tillåter 100 Mbit/s uppkoppling.

Utskottet ser mycket positivt på att bredbandsstödet och stödvillkoren ska anpassas så att fler projekt kan starta och bredbandsutbyggnaden blir effektiv. Extra bra är det att mindre aktörer ges möjlighet att starta projekt.

En av de primära principerna är att bredbandsprojekt i fortsättningen absolut måste vara teknikneutrala. De hastigheter som nu krävs kan i dagsläget dock bara nås med fastnätsabonnemang. Åtminstone än så länge tillåter inte tekniken i det mobila nätet så höga hastigheter. I dag är det alltså den tekniska utvecklingsnivån som i hög grad bestämmer vilken teknik bredbandsprojekt tillämpar, men i fortsättningen kan teknikneutrala lagbestämmelser ge större flexibilitet i takt med att tekniken utvecklas. Det kan vara värt att värna teknikneutraliteten eftersom den i framtiden kan vara en framträdande faktor också för att optimera kostnaderna för nätutbyggnad.

Det är av största vikt att det aktivt följs upp vilka effekter den planerade auktionen 2013 av mobilnät som använder frekvenser i 800 Mhz-bandet har för allmänhetens och företagens bredbandsbehov och bedömer hur bra de tillgodoser användarna framtida behov. Med planering och finansiering av projekten måste man se till att det efter auktionerna inte blir så att efterfrågan på fiberoptiska förbindelser är så liten att projekten inte kan genomföras. Olika tekniker och både fasta och mobila nät måste kunna utnyttjas från fall till fall så rationellt och kostnadseffek-

tivt som möjligt och de ska i förekommande fall kunna komplettera varandra. Den springande punkten är att både fiberteknik och mobilteknik behövs för att tillgodose användarnas varierande behov. I dagsläget erbjuder fasta bredbandsnät snabbare maxhastigheter medan mobila nät tillåter större mobilitet i uppkopplingarna. Det är enligt utskottet klart att båda teknikerna behövs också framöver och att fördelarna med fasta nät bör backas upp genom att bredbandsprojekt startas i det fasta nätet. För måluppfyllelsen är det av stor vikt att tillgängliga abonnemang marknadsförs tillräckligt bra.

Vidare bör man undersöka vilka nya möjligheter det finns att bygga bredband för att minska de totala kostnaderna för projekten genom att integrera bredbandutbyggnaden i den övriga infrastrukturen, exempelvis i vägprojekt eller elnät. Hur projekten utfaller beror inte bara på det subventionerade stamnätet utan till viss del också på uppkopplingskostnaderna.

I fortsättningen kommer informationssamhällsutvecklingen att spela en ökande roll för en smidig vardag, men också för företagens och organisationernas verksamheter. För informationsområdet är bredbandsprojektet viktigt. Vi bör notera att fortsatt genomförande av bredbandsprojektet och rättvis måluppfyllelse spelar en framträdande roll för informationssamhällsutvecklingen och den regionala utvecklingen i Finland de närmaste åren.

I glesbygd med långa avstånd och utan heltäckande tillgång till fysisk service kan behovet av fungerande och tillräckligt snabba uppkopplingar vara mycket uttalat. I regioner där konkurrensen på marknaden inte säkerställer abonnemangutbudet behövs det också statligt stöd. Dessutom bör stödet fördelas flexibelt för att underlätta att nya projekt startas och genomförs. De sakkunniga underströk vikten av att statligt stöd inte beviljas regioner där nödvändiga förbindelser hade anlagts utan bidrag på den konkurrensutsatta marknaden. Förhoppningsvis kan propositionen öka de större teleföretagens intresse, särskilt i områden där de stora teleföreta-

gen inte sett det som ekonomiskt lönsamt att engagera sig i bredbandsprojekt.

Särskilda frågor

Allmänt taget ansåg de sakkunniga målen med propositionen vara önskvärda. Särskilt bra är förslaget att 50 procent av stödet ska kunna ges ut i förväg, menar utskottet. Utskottet menar att detta i hög grad påverkar aktörernas möjligheter att starta och slutföra regionalt sett viktiga projekt.

De sakkunniga framhöll dock bland annat att lagändringen bör kunna tillämpas på alla projekt som Kommunikationsverket ännu inte har fattat stödbeslut om. Enligt propositionen ska lagen endast tillämpas på projekt som upphandlas efter att lagen har trätt i kraft. Dessutom har det från sakkunnighåll föreslagits lagändringar beträffande abonnentförbindelser och icke stödbemyndigade så kallade svarta prickar. På grund av EU-rätten och kommissionens tolkningar av den kan förslagen inte genomföras på det sätt som de sakkunniga föreslår.

I utfrågningen av de sakkunniga framhölls det också att förhandsutbetalningar kommer att öka statens risk för ekonomiska förluster. Utskottet håller i princip med om detta och påpekar att både sökandena och stödförutsättningarna därför måste bedömas mycket noggrant.

I betänkande KoUB 20/2009 rd om bredbandsstödet ansåg utskottet att stödet bör kunna betalas ut i flera delar, särskilt vid större och mer långvariga projekt. Utskottet föreslog att lagen skulle få en ny bestämmelse om att Kommunikationsverket på begäran av sökanden ska kunna besluta att det statliga stödet i den här typen av projekt kan betalas ut i flera delar årligen. I det aktuella förslaget försvinner den möjligheten. Att döma av uppgifter till utskottet kommer rätten att betala ut 50 procent av stödet i förväg att ge större flexibilitet och föra projekten framåt. Följaktligen behöver bestämmelsen om utbetalning i flera delar årligen inte finnas kvar.

Detaljmotivering

5 §. Statsrådets beslut om fördelning av stöd enligt landskap. Enligt uppgifter till utskottet har en del landskap inte utnyttjat de kvoter för statligt stöd som statsrådet beslutat om. I andra landskap har det däremot varit brist på medel. Behovet av bidrag har alltså varit större än kvoterna. Statsrådet fattade den 3 maj 2012 ett principbeslut om utvecklingen av bredbandsförbindelser utifrån en halvtidsbedömning av bredbandsprojekten. I beslutet säger statsrådet att landskapskvoterna för stödanslagen bör slopas våren 2012. Enligt uppgifter till utskottet kommer statsrådet att fatta ett separat beslut om att slopa landskapskvoterna.

Med stöd av erhållen utredning anser utskottet att stödpengarna kan delas ut mer flexibelt och varierande genomförandemetoder bättre beaktas i landskapsprojekten om det finns bara en kvot för hela landet. Utskottet föreslår att 5 § kompletteras med en bestämmelse om att statsrådet kan bestämma om det statliga stödet fördelas efter landskap eller inte. Det innebär att de nuvarande landskapskvoterna kan slopas genom ett statsrådsbeslut och då har landskapen tillgång till stödet genom en kvot för hela landet. Utskottet menar att ändringen ger större flexibilitet i projekten och stödfördelningen och att den alltså gör det lättare att starta och slutföra projekt. Vidare ändrar utskottet paragrafrubriken för att den bättre ska motsvara innehållet.

6 §. Offentligt ansökningsförfarande för statligt stöd. På grund av ändringen i 5 § bör 6 § hänvisa till statsrådsbeslutet i 5 §.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden (1186/2009) 5 och 6 § (*utesl.*), 7 § 2 mom., 8 § 4 mom. och 13 §, av dem 6 § (*utesl.*) *sådan den* lyder i lag 538/2010 och 13 § *sådan den* lyder delvis ändrad i lag 538/2010, samt *fogas* till 15 § ett nytt 2 mom. som följer:

5 § (Ny)

Statsrådets beslut om fördelning av stöd (utesl.)

Statsrådet *kan besluta* om fördelningen av det statliga stödet enligt landskap efter att ha fått de behövliga regionala projektprogrammen och Kommunikationsverkets utlåtande om dem. *Statsrådet kan också besluta att stödet inte ska fördelas som kvoter för landskapen.*

6 §

Offentligt ansökningsförfarande för statligt stöd

Efter det att statsrådet har fattat *ett* beslut *enligt* 5 § och Kommunikationsverket har gjort en

marknadsanalys av projektet i det regionala projektprogrammet ska landskapsförbundet kungöra att det statliga stödet för projektet kan sökas. Ansökningsförfarandet ska vara öppet för alla, objektivt och icke-diskriminerande. Tiden för ansökning av stödet ska vara skälig i förhållande till projektets omfattning, dock minst fyra veckor. (*Nytt*)

(2 mom. som i RP)

7, 8, 13 och 15 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen

(Som i RP)

Helsingfors den 3 oktober 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Arto Satonen /saml
vordf. Osmo Kokko /saf
medl. Thomas Blomqvist /sv
Ari Jalonen /saf
Kalle Jokinen /saml
Merja Kuusisto /sd
Suna Kymäläinen /sd (delvis)

Johanna Ojala-Niemelä /sd
Raimo Piirainen /sd
Eila Tiainen /vänst
Ari Torniainen /cent
Reijo Tossavainen /saf
Oras Tynkkynen /gröna (delvis)
Mirja Vehkaperä /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.